

Landsforeningen for nuværende og tidligere anbragte

19. maj 2015

Høringssvar til betænkning 1551/2015 fra magtanvendelsesudvalget

TABUKA, Landsforeningen for nuværende og tidligere anbragte, takker for muligheden for at afgive høringssvar til betænkningen fra magtanvendelsesudvalget.

Vores svar bygger på, at vi selv har erfaringer med magtanvendelse på anbringelsessteder inde på kroppen. Vi ved, hvor alvorligt det opleves at blive udsat for en eller anden form for magt, når man er anbragt. Det slår meget hårdt, og det kan lynhurtigt nedbryde de fremskridt, man måske har gjort gennem længere tid, fordi man mister tilliden til de mennesker, der skulle tage sig af en. Tillid og tæthed er mangelvare i et anbragt barns liv, så man skal passe på med at skade det med magtanvendelser eller med andre overskridelser af vores grænser. Det har vi oplevet alt for meget tidligere.

Derfor skal man være yderst forsigtig med at udvide mulighederne for magtanvendelse. Vi er sikre på, at alle muligheder vil blive udnyttet helt til grænsen før eller siden. Ikke alle steder og altid, men nogle steder og i situationer, der er yderst følsomme for anbragte børn. Derfor er magtanvendelse meget skadelig for dem.

Vi er glade for, at der kommer en oprydning i de nuværende regler om magtanvendelse. Bekendtgørelsen er meget uoverskuelig, og det er ikke mærkeligt, at mange tilsyneladende har svært ved at forstå og tolke den. Det fremgår af de undersøgelser, der er refereret i betænkningen. Derfor er det godt, hvis uklarheder bliver ryddet af vejen, så alle kan forstå reglerne, og så de er til at praktisere i dagligdagen.

Vi er også glade, hvis der nu kommer en lov, som formulerer børnenes rettigheder og rykker dem op på lystavlen. Det er der brug for, der er god grund til at snakke om rettigheder og muligheder for anbragte børn.

Men vi er faktisk usikre på, hvor det ender, når vi læser betænkningen. Vi er overraskede over den drejning, udvalgsarbejdet har taget. Hvorfor skal resultatet, når man gennemarbejder problemerne i forbindelse med magtanvendelse, være et ka-

talog over *udvidelser* af magtmuligheder? Hvorfor er det ikke blevet en tydeliggørelse af reglerne, en understregning af rettighedsperspektivet og så et stærkt signal til hele feltet om at styrke arbejdet for at få børnene ind i gode forløb, der kan bringe dem videre i deres liv og fri af de situationer, hvor magtanvendelse kan komme på tale? Hvorfor er udvalget ikke et startskud til det?

Det er vi overraskede over, og vi efterlyser, at der tænkes i at forbedre den indsats, der gøres for anbragte børn. Vi efterlyser, at udvalget bliver et startskud til en *pædagogisk offensiv*. For det er der brug for: et godt arbejde, der får relationerne til at gro, som kan sikre sammenhæng og kontinuitet, og som kan skabe det andet hjem, som anbragte børn bør have.

Det, der skal til for at forebygge magtanvendelse, er relationsarbejde, der kan opbygge tillid, tæt og meningsfuld kommunikation, og troværdige voksne. Det er for os at se svært at forene med magtanvendelse.

Det signal, betænkningen sender er et helt andet, det handler om afmagt i det daglige samliv og i pædagogikken, så man må ty til magtanvendelse. Udvalget ser på, hvad man skal gøre, hvis børnene skader fællesskabet – det ser ikke på, hvordan man sikrer gode oplevelser i fællesskab, hvordan børn og voksne sammen kan få noget af den gode tid sammen, som børnene higer så meget efter. Den tid og de relationer, som de for alvor kan profitere og vokse af.

Udvalget når med sin interesse for magtanvendelse til forbløffende overvejelser: om stofmisbrug/selvskade/kriminalitet f.eks. kan forhindres ved magtanvendelse, beslaglæggelse af en mobiltelefon eller en personundersøgelse. Det kan det ikke, hvis man er nået dertil, så er pædagogikken og relationerne skadet eller aldrig etableret, så er samtalen med børnene/de unge ikke i orden. Så er det, at man bliver tvunget til at bruge magt. Magtanvendelse skal være nødværge, det må ikke erstatte pædagogisk arbejde eller blive et pædagogisk middel. Det fører ikke til noget godt.

Svaret er i stedet det lange, seje træk med samtale, motivation, fælles refleksion, opbygning af sejre, indsigt og handlekompetence. Det hårde arbejde med at hele sår og opbygge styrke, identitet og integritet, så anbragte børn kommer på benene og kan blive stående i resten af deres liv. Det er ikke nemt, det er faktisk meget svært. Netop derfor ville det være godt med et stærkt signal fra udvalget til at styrke og udvikle det.

Udvalget er meget optaget af omsorgen for børnene og de unge. Det er der god grund til. Men igen sker der en overraskende drejning, idet det kommer til at dreje sig om, hvordan de voksnes omsorg kan udhule børnenes rettigheder. Det sker bl.a. i forbindelse med et forslag om at skabe mulighed for fastholdelse og for at føre barnet til et andet lokale med magt "af hensyn til anbringelsesstedets ansvar for at yde en forsvarlig omsorg" – en formulering, der virkelig er åben. Omsorg i betænkningens forstand er opdragelse, og det er godt at få på bordet, at det indebærer en form for voksenstyring af barnet/den unge. Men det bør ikke være en enøjet magtdiskussion. Opdragelse bør være *kærlig og ansvarlig* omsorg, der i høj grad også *sætter barnet fri og giver det rum til at vokse og modnes*. Det burde være i kernen af diskussionen, snarere end en snæver diskussion om fastholdelse af børnene og om at føre dem med magt til et andet lokale.

Udvalget foreslår et par steder, at der kan være magtanvendelse uden registrering og indberetning. F.eks. ved ovennævnte omsorgsbetingede magtanvendelse. Det må vi klart tage afstand fra. Begrundelsen er økonomi, og det er helt urimeligt. Det kan ikke være store beløb, og er der ikke penge til registrering og indberetning, så må man undlade at indføre nye magtanvendelser. Der må ikke opstå magtanvendelse, som kan skjules og gro i det dunkle, fordi de ikke registreres. Det kan nemt føre til, at der enkelte steder udvikler sig helt uacceptable kulturer.

Udvalget kan ikke blive enigt, om plejefamilierne skal kunne anvende magtanvendelse eller ej. Det er TABUKA imod. I forvejen er et af de afgørende problemer i en plejefamilie forskellen på egne børn og de anbragte. Det er noget, der optager én overordentligt meget som anbragt, og det kan vælte helt, hvis der pludselig kommer forskellige regler om magtanvendelse mellem de to grupper børn. Derfor vil vi kraftigt advare mod, at der skal kunne anvendes magt i plejefamilien, som om det var en institution. Begrundelsen er, at familieplejen som led i kommunernes besparelser får flere børn, og at nogle er meget skadede og krævende. Men det skal ikke løses med regler om magtanvendelse i plejefamilier. Man bør snarere se på plejeforældrenes uddannelse, på kvaliteten af kommunens og tilsynets opfølgning og støtte til familierne og på hvilke børn, der kommer i familiepleje. For vi tror, at nogle af problemerne skyldes fejlanbragte børn, som er for krævende for plejefamilierne. I så fald er det visitationen, man skal se på, og ikke magtanvendelsesreglerne.

Udvalget foreslår også en udvidelse af muligheden for rum- og personundersøgelser af børnene og de unge. Døgninstitutionerne og opholdsstederne fik ret til det i 2010 som led i loven om styrkelse af indsatsen over for kriminalitetstruede børn og unge, men de har tilsyneladende ikke brugt den. Derfor er det overraskende, at den mulighed nu skal udvides for alle institutioner. Vi var i 2010 imod indførelsen af denne mulighed, fordi det er ydmygende og grænseoverskridende for børnene, og det let kan ødelægge relationerne mellem voksne og børn, hvis man fremturer med personundersøgelser. På den baggrund må vi også afvise udvidelsen.

Endelig vil vi påpege, at udvalget har fået meget stramme økonomiske rammer, idet kommissoriet indebærer, at forslagene ikke må være udgiftskrævende. Det er en begrænsning, der flere steder blokerer for en fornuftig diskussion. Herunder om en bedre uddannelse til de pædagoger og plejefamilier, der har problemer med at tolke og arbejde med reglerne. Man bør også diskutere en styrkelse af tilsynet med anbringelsesstederne, når det viser sig, at ganske mange af dem faktisk overtræder reglerne på en eller anden måde. Det bør også være muligt at diskutere investeringer i indsatsen, så man kan få det løft, der skal til for at sikre børnene nogle gode anbringelsessteder, hvor risikoen for magtanvendelse kan forebygges gennem et godt arbejde sammen med børnene.

Når vi læser udvalgets betænkning, så får vi en mistanke om, at dagsordenen er sat efter de institutioner, der kommer til kort fagligt i arbejdet med børnene. I stedet burde man have sat skarpt på de institutioner, der kan, og som kunne blive faglige fyrtårne, som alle kan lære af.

Vi ved ikke, hvilken udvikling der konkret sker med magtanvendelse, hvis udvalgets forslag gennemføres, men vi er ret sikre på, at resultatet vil blive flere og mindre synlige magtanvendelser. Vi forstår simpelthen ikke, at det skal blive konklusionen på udvalgets i øvrigt meget grundige arbejde.

Med venlig hilsen

Bente Nielsen

Formand for TABUKA, Landsforeningen for nuværende og tidligere anbragte